

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
URAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnehi ček. uradu šte. 13.633.

Dvoje glavnih nalog.

Naša mlada država ima rešiti dvoje glavnih nalog: obvarovati mora sebe pred napadi od zunaj in ugraditi miren razvoj države od znotraj. Ali konkretno rečeno: zavarovati se moramo pred stalnimi grožnjami s strani Italije in rešiti moramo problem notranje ureditve države. Eno ko drugo je neodložljivo, ker odvisi od rešitve prvega ko drugega problema obstoj naše države in naše svobode in neodvisnosti.

Jasno je, da morate ti dve resnici tudi odločilno uplovati na vso našo politiko, na zunanjo ko tudi na notranjo. Drugačno politiko mora voditi narod, ki je varen pred vsakim presenečenjem od zunaj in drugačno mora voditi narod, ki mora imeti stalno puško ob nogi. Celo zasiguran narod more misliti na čim večjo diferenciacijo, ker je v tem napredek kulture, mi pa smo danes — žal — v tem položaju, da moramo predvsem misliti na to, kako bi s čim večjo enotnostjo utrdili svoj položaj na zunanji. To tudi ves naš narod čuti in zato ni slučaj, če se po vsaki provokaciji s strani fašistične Italije po vseh naših listih naglašajo potreba čim bolj avtoritativne vlade, ki bi vsemu svetu vidno zastopala večino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Stalna nevarnost, ki nam grozi s strani našega zapadnega sosedu, pa zahteva tudi poseben program vladnega dela. Mi moramo biti pripravljeni na vsako eventualnost, ker bi bil zločin, če bi morali iti naši vojaki z golimi rokami v boj. Vladati mora zato pri nas skrajna ekonomija, s tem pa smo že tudi pri drugem glavnem vprašanju Jugoslavije: njeni notranji ureditvi.

Vsi se moramo boriti za naš državni obstoj, zato pa si moramo biti edini tudi v načinu tega boja. Brez vsega je jasno, da je tu nujno potreben sporazum vsega jugoslovenskega naroda in da je zato politika sporazuma naša državna politika. Mi moramo biti na zunanji eno in tu smo vsi edini. A edini pa smo zaradi tega, ker ravno Jugoslavija jamči vsakemu posameznemu njenemu narodu popolno možnost razvoja. Iz politike sporazuma sledi nujno politika decentralizacije, ki je samo tako državna nujnost, ker samo ta omogoča razvoj vseh sil v narodu.

Mnogi znaki kažejo, da hoče vlada ti dve glavni nalogi naše politike tudi izvesti. Tako se je izvršila v naši zunanji politiki važna izprememba in izolacija Jugoslavije znatno poenjuje. Na drugi strani smo doživeli tudi dokaze, da hoče vlada zatreti partizanstvo, ki je glavna ovira vse konsolidacije države. Amkak so tu tudi znaki, da misli vlada ostati na pol pola in to zlasti glede notranje ureditve države. V vladi Slovenci in Hrvati še vedno niso vidno zastopani, vprašanje decentralizacije, ki bi se dalo potem v oblastnih skupščin tako lepo rešiti, tudi ne napreduje. In niti partizanstvo še ni čisto odigrano, kar doživljamo ravno te dni, ko se skuša z različnimi bloki oživljati stare strankarske špekulacije.

Toda problem je ravno v tem, da danes ne moremo in ne smemo z nepotrebnimi gesli naroda še bolj cepiti, temveč da ga moramo s konstruktivnim delom čim bolj združiti. Na vodilna mesta spadajo ljudje, ki znajo dobro delati, ne pa, ki znajo samo dobro obelati in vlada ima vsa sredstva v rokah, da javljava to načelo v polni meri.

Predvsem pa, da dopove javnosti, da danes in še par let dolgo, sploh ni važno, če je ta ali drugi klerikalec ali liberal, temveč da je važno samo to, da pridejo na vodilna mesta čim bolj

Italijansko-madžarski pakt pred mađarskim parlamentom.

Budimpešta, 20. maja. Na včerajšnji seji parlamenta se je pričela razprava o ratifikaciji italijansko-madžarske pogodbe o prijateljstvu. Seja je bila zelo burna. V diplomatski loži je bil grof Turini di Monza, italijanski poslanik v Budimpešti, ki je bil navzoč ves čas razprave. Lajos Veck, ki ne pripada nobeni stranki, je naglasil, da je prednost italijansko-madžarske pogodbe v tem, ker se vidi, da je Mađarska dvignjena iznad izoliranega stanja. To je dokumentirano s tem, da je postala mađarska zunanja politika zopet aktivna.

Ko je poslanec omenil Mussolinijevo ime, je začela vladna stranka burno ploskati, kar je trajalo nekaj časa. Socialni demokrati so ob tej priliki vpili:

»To je pogodba diktatorja Behlhena z diktatorjem Mussolinijem.« Nalo je Varnai v svojem govoru navajal, da Mađarska ne more sprejeti pogodbe, ki naj da baje vladi enega prijatelja, a narodu tri neprijatelje, to je države Male antante. Mađarska ne more skleniti te pogodbe, za katero mora sprejeti nase del prezira in antipatije, kar oboje zasluženost uživa v Evropi fašizem. Mussolini pravi, da se mora Italija razširiti, sicer mora eksplodirati. Ta Mussolinijeva izjava je jasna in pomeni, da se fašizem pripravlja na vojno. Po mojem mnenju vodi naša pot proti Balkanu in mi moramo v prvi vrsti iskati jugoslovansko orientacijo.

Demokrati zahtevajo 12 velikih županov.

Beograd, 20. maja. Kakor se doznavajo z zanesljivega vira, bo začela vlada te dni z reševanjem raznih vprašanj, specielno vprašanja velikih županov. Računa se, da bo v začetku prihodnjega tedna, a mogoče že v soboto seja ministrskega sveta, na kateri bodo podali radikali in demokrati svoje stališče glede na izpremembe, ki jih žele v pogledu velikih županov in srezkih poglavarjev.

Demokrati imajo za sedaj svoje stališče, na katerih izdelujejo svoje stališče. Kolikor se je dalo zvedeti, zahtevajo demokrati, da se jim v Vojvodini odstopi eno mesto izmed treh velikih županov. O tem vprašanju se bo govorilo v ministrskem svetu. Demokratska stranka zastopa stališče, da naj se ji odstopi meslo velikega župana v Subotici. Kar se tiče velikih županov v drugih krajih, se govori v demokratskih vrstah, da bodo demokrati zahtevali, da se jim na Hrvaškem dasta velika župana v osiješki in primorsko-krajiški oblasti, a za Dalmacijo še ni usklajeno stališče in bodo demokrati o tem odločali na svojih prihodnjih konferencah. Glede Bosne in Hercegovine je prepuščeno muslimanom, da naj to vprašanje rešijo najprej v svojem klubu, nato pa sporazumno z bosanskimi radikali. Stališče muslimanov bo podpirala cela Demokratska zajednica. Vprašanje velikih županov za Bosno in Hercegovino postaja zelo značilno, ker se bodo čisto gotovo v tej točki močno upirali bosanski radikali. To lahko daje povod za nesoglasja v vladi. Ko se reši vprašanje velikih županov, pridejo na vrsto ostali upravni uradniki, specielno srezki poglavarji. O tem izdeluje Velja Vukičević načrt za izpremembe, ki jih bo napravil v upravni službi. Trdi se, da bo vprašanje velikih županov in srezkih poglavarjev rešeno do konca prihodnjega tedna. Na ta način bo torej vprašanje političnega aparata, na katerega današnja vlada polaga veliko važnost in o katerem smatra, da ga mora absolutno rešiti še pred parlamentarnimi volitvami, rešeno že v kratkih

sposobni ljudje, ki bodo mogli v najpopolnejši meri izvesti organizacijo naroda. Ne verski, ne strankarsko politični momenti ne smejo igrati vloge, kadar gre za obstoj svobode in kadar so grožnje z zapadne meje tako glasne.

Mi smo danes v čisto posebnem položaju, ki je nad vse resen in ki zahteva zato tudi, ki ga z vso resnostjo premočimo. Vse pa kaže, da se le resnost položaja še ne zavedamo in zato še vedno obe glavni naši nalogi ne rešujemo tako, kakor bi se morale.

zneh. Tako se bo moglo začeti z razčiščevanjem drugih političnih vprašanj in se bo moral poiskati razlog in povod za razpust skupščine in za izvršitev novih volitev.

Narodni poslanec Grol je izjavil tole: Situacija se bliža razjasnitvi. Ob koncu tega tedna pride na dnevni red vprašanje možnih izprememb tako onih, ki so se izkazali do danes kot nekorektni in nepravilni uradniki, kakor onih, ki se impozirajo z današnjo politično kombinacijo in njeno programatično linijo. To se nanaša v glavnem na predstavnike oblasti (velike župane) in one upravne organe, ki so neposredno angažirani v politiki poslednjih režimov od februarja 1925 do danes.

»Kaj je zahtevala Demokratska zajednica v tem pogledu?«

Od izprememb, ki naj pridejo na našo zahtevo, mislim, da bo najprej govora o 12 velikih županah, ki so razporejeni po pokrajinah. Od 3 velikih županov v Vojvodini zahtevamo enega.

»Kdaj bodo volitve?«

Volitve so projektirane najbrž na dan 4. septembra.

»Kaj je s popolnitvijo vlade?«

O popolnitvi vlade vam sedaj ne morem nič drugega reči kakor da je popolnitev projektirana iz radikalnega centra, in sicer s skupino Nikole Uzunovića.

VPRAŠANJE SPOPOLNITVE VLADE ZOPET NA DNEVNEM REDU.

Beograd, 20. maja. V dobro informiranih krogih se trdi, da je po avdijenci ministrskega predsednika Velje Vukičevića in po povratku ministra zunanjih zadev dr. Marinkovića postalo vprašanje izpopolnitve vlade zopet aktualno. Pri tej priliki se tudi naglašajo možnosti vstopa bivšega notranjega ministra Bože Maksimovića v vlado in vprašanje razpisa novih volitev v skupščino. Dr. Voja Marinković bo danes najbrž odpoval v Vrnjačko Banjo. Nekateri krogi pripisujejo važnost temu potovanju dr. Marinkovića, ker baje odide po vsej priliki in iste svrhe kot je bila avdijenca Velje Vukičevića.

SLOVENSKA SDS SILI ZOPET MED RADIKALE.

Beograd, 19. maja. Iz v. Ideja ustvaritve Narodnega, oziroma naprednega bloka pod vodstvom slovenske SDS je popolnoma propadla, ker so merodajni beograjski politični krogi uvideli, da je to le navaden bluff, ki naj služi kot volitvena firma za SDS. Vsled tega ponovnega neuspeha skušajo slovenski samostojni demokrati zopet priti v radikalno stranko. Toda tudi tu se jim obeta enako temeljit neuspeh.

Vprašanje državnih podjetij.

Beograd, 20. maja. Včeraj popoldne se je vršila seja finančnega odbora. Kot prva točka je bil odobren kredit trideset milijona dinarjev za popravilo nasipa pri Nišavi. Odobren je tudi kredit za zgradbo amfiteatra univerzitetne klinike v Beogradu.

Nato se je prešlo na diskusijo o vprašanju nacionalne eksploatacije državnih podjetij. Ob tej priliki se je razvila daljša debata, v kateri je Smedej povdarjal, da je nemogoče vsa državna podjetja komercializirati. Agatonović pravi, da je treba izročiti vsa državna dobra v privatne roke. Grgin navaja, da je država zato tu, da opravlja administracijo, a ne da se bavi z industrijo in poljedelstvom. Dr. Behmen konstatira, da se vsi člani strinjajo s tem, da državna podjetja ne morejo uspevati v državni režiji. Država se mora iznebiti teh podjetij in jih izročiti novoustvarjenim oblastim. Pušenjak tudi pravi, da obstoja komisija, ki dela na komercializaciji prometa. Istotako je treba še komisije, ki naj prouči vprašanje državnih podjetij.

Predsednik dr. Radonjić pravi, da je predlog dr. Behmena zelo važen in je treba, da o njem, odloča vlada. Obvestil bo pisмено člane finančnega odbora, kdaj bo mogel nadaljevati razpravo o državnih podjetjih.

SEJA VLADE.

Beograd, 20. maja. Od 6. do 8. in pol se je vršila seja ministrskega sveta. Vse točke dnevnega reda razven ministrstva za šume in rudnike so bile predmet razprave. O točkah tega ministrstva se bo razpravljalo drugikrat. Predlogi ministra financ so bili sprejeti. Ministru za promet je bilo naročeno, da sme sprejeti v službo 10 strojnih inženjerjev in 9 tehniških uslužbencev. Odobrena mu je bila nabava avtomobilskih delov v znesku 285 tisoč dinarjev. Odobrena je bila likvidacija za železniške konstrukcije za mostove na progi Kragujevac—Kraljevo. To delo je bilo oddano tvrdki Tardid v Smederevu za 12 in pol milijona dinarjev. Odobrena je likvidacija za izdelavo dolnjih naprav 4. dela proge Kragujevac—Kraljevo v znesku 12 milijonov dinarjev. Odobrena je izprememba člena 27 uredbe o organizaciji rečne plovbe.

Sprejeti so vsi predlogi ministrstva trgovine in industrije, ministrstva prosvete, ministrstva za zgradbe, ministrstva za vojsko in mornarico.

H koncu se je še govorilo o volitvi članov državnega odbora. Ta volitev se ne bo vršila proporcionalno, temveč se bodo člani izbrali iz večine, a večina bo stavil v svojo listo tudi nekatere osebe iz opozicije. O tem se bo predsednik vlade danes sporazumel s predsednikom finančnega odbora.

Po zaključitvi seje ministrskega sveta je prišel iz predsedništva vlade Velja Vukičević. Ko so ga novinarji vprašali, ali je kaj novega, zlasti resornega, je odgovoril Vukičević: »Kot minister notranjih del vam lahko povem, da je stanje vojne varnosti prav dobro.«

Ali je kaj ukazov?

»Ni jih!«

DOUMERGUE SE JE VRNIL V PARIZ.

London, 20. maja. Včeraj ob 11. dopoldne je odpoval iz kolodvora Victoria predsednik francoske republike Doumergue v Pariz. Od njega so se poslovili angleški kralj, waleški princ, princ Henry, minister zunanjih zadev A. Chamberlain, lord Grewe ter večje število višjih uradnikov. Kralj mu je poklonil šopek cvetja. Pred odhodom vlaka se je Doumergue prisrčno razgovarjal s Chamberlainom.

Jugoslavija kalilka, Italija zaščitnica mednarodnega miru.

Fašistovska Italija, imperialistična Italija gospoda Mussolinija hoče igrati pred svetom vlogo najnesebičnejše varuhinje mednarodnega miru, da bi pod to krinko manj očito, a zato tem gotoveje izvajala svoje imperialistične načrte. Iz zamisli te vloge je izšla tudi njena akcija proti Jugoslaviji, njena obožba beograjske vlade, da hoče le-ta zasnovo oboroženega vpada v Albanijo kaliti predvsem mir na Balkanu in v nadaljnjih posledicah seveda tudi mir vse Evrope. Njen naklep, da bi tako prikazala Jugoslavijo kot paglavca, ki meče kamenja v okna sosedov, se ji je sicer ponesrečil, ali tudi na sedanjem svojem »magovitem umiku«, ki naj bi dovedel do prijateljske rešitve »albanskega spora«, uporablja še vedno ista sredstva, ki so ji rabila v njenem prvem naskoku Varuje se sicer zelo skrbno, da bi se ne storilo kako dejanje, ki bi se moglo smatrati za služben čin rimske vlade, naperjen proti Jugoslaviji, ali da bi prišla v svet kaka izjava, ki bi imela polno obeležje zvanosti, toda ves italijanski tisk in celo tudi listi, ki so priznani kot službena glasila fašistovske, torej vladne stranke, ki se popolnoma istoveži z vlado samo, nadaljuje in celo še pojačuje svoj istočasno in očitno po naročilu od zgoraj s svojo vladno akcijo pričeti boj proti Jugoslaviji, kateremu je sedaj pač namen, da predvsem krije vladni umik, a obenem pa da olajša vladi položaj za bodoče ali morda že tekoče razgovore, v katerih naj bi se pokopal ta spor ob bridkem kesanju in pokori jugoslovanskih ter radostnem zadovoljstvu in zadoščenju italijanskih pogrebecev.

Italijanski tisk skuša slej ko prej dokazovati svetu, da Jugoslavija z neprestanim oboroževanjem, zvezanim z ravno tako neprestanim kršenjem mednarodnih pogodb že samo tvori stalno nevarnost za mednarodni mir, a obenem pa da skuša pritegniti k temu rovanju proti mednarodnemu miru, zlasti pa proti njegovi najiskrenejši in najnesebičnejši zaščitnici Italiji tudi še druge narode, katerih prva dolžnost bi bila, da bi bili hvaležni Italiji za njeno miroljubno zaščitno delovanje, ne pa da bi ji skupno z glavno škodljivko, Jugoslavijo, delali neprilike in ovire v njenem prizadevanju za njeno in svojo, za skupno, za vseobčo blaginjo.

Tako se je v zadnjem času začelo tudi glavno, službeno glasilo fašistovske stranke na Primorskem, »Il Popolo di Trieste«, pač zopet po nalogu od zgoraj, zelo živo zanimati za jugoslovanske stvari in priobčujo dan za dan »Pisma iz Jugoslavije«, v katerih sicer z nekoliko drugačnimi argumenti, kakor ostali italijanski tisk, ali vendar enako z vsemi drugimi listi skuša ožigosati Jugoslavijo kot kalilko mednarodnega miru in smrtno sovražnico njegove zaščitnice, Italije.

»Il Popolo di Trieste« si je postavil kot glavni cilj svojih napadov našo — vojno mornarico.

V svoji številki od sobote, 14. t. m., opisuje našo vojno mornarico kot oživilko tradicij bivše avstrijske vojne mornarice, v kateri da ima tudi svoj izvor. Vsa Dalmacija, od Sušaka do Kotora, da je po vplivu te vojne mornarice postala za Italijane avstrijska. Povsod, v Splitu, Šibeniku in Dubrovniku se srečujejo bivše avstrijske uniforme, bivša avstrijska zgodovinska misija, ki obstoji v oviranju italijanske ekspanzije. Jugoslovanska vojna mornarica je ustvarila v Dalmaciji tisto protitalijansko ozračje, ki zadušuje vsako italijansko zasnovo, iz katerega izhaja zatiranje dalmatinskih Italijanov in kršenje mednarodnih pogodb, ki zajamčujejo dalmatinskim Italijanom njihove vnersanske državljanske pravice. Ta vojna mornarica je prva in glavna krivka, da je nastal med Italijo in Jugoslavijo položaj, ki ga Italija kot velesila ne more in ne sme trpeti in še tem manj, ko gre za morje, ki bi moralo biti popolnoma, čisto italijansko, »mare nostrum«.

Ali Jugoslavija ima poleg svoje vojne mornarice — kakor se čita v nadaljnjem »Pismu iz Jugoslavije« v nedeljskem »Popolu«, 15. t. m. — tudi še razna druga sredstva, s katerimi se neprestano stvarja novo sovražno razpoloženje proti varuhinji mednarodnega miru, Italiji. Predvsem so tako sredstvo glavne skupščine raznih velikih stanovskih in političnih organizacij, ki imajo na eni strani namen, da utrjujejo notranje ujedinjenje med Srbi, Hrvati in Slovenci na drugi strani pa se uporabljajo za protitalijansko propagando. Tako delujejo sestanki in kongresi trgovskih zbornic, učiteljskih in profsorskih organizacij, inženirjev, Sokolov, gledaliških intendanc itd., ki se vrše danes v Beogradu, jutri v Zagrebu, sedaj v Ljubljani, potem v Bitolju itd. Zlasti pomemben pa da je pred kratkim vršil v Zagrebu in se je po »Popolovih« informacijah izprevergel v pravo pravcato propagandno zborovanje proti Italiji. Navaja se posebno iz govora cetinskega župana Tome Miloševića odstavke, ki pravi: »Naj vedo Italijani, da je med narečjem, ki ga govori bitoljski kmet, in narečjem slovenskega hribovca manj razlike, kot pa med piemontskim in sicilijanskim. Naj vedo Italijani, da vsa jugoslovanska plemena gledajo že dolgo časa proti zapadnim mejam države, in Črnogorci, neomajni čuvarji svojih svobodnih gora, drže roke na hadžarjih, pričakuje od jugoslovanskega kralja povelja za pohod!« V tem smislu da so govorili tudi drugi govorniki in da je bilo tudi namigavanje na neodrešene Slovane in na potrebo, da se vendar že doseže sporazum z brati Bolgari in Rusi.

Tako prehaja potni na jugoslovanska prizadevanja za tak sporazum. Že Pašić da je v svojih mladih letih deloval za združenje Srbije in Bolgarske pod žezlom Karadjordjevičev in da je o tem svojem delovanju prav rad govoril tudi v zadnjih svojih časih. Bolgarski minister zunanjih stvari da je o veliki noči v razgovoru z rumunskimi novinarji izjavil, da Bolgarska ni in ne bo služila italijanskim koristim v italijansko-jugoslovanskem sporu. Jugoslovansko dijaštvo in vobče razumnštvo deluje z vsemi močmi na odstra-

nitev spornih točk med Jugoslavijo in Bolgarsko. V tem smislu je jugoslovansko dijaštvo iskalo stikov z bolgarskim, ki ni ostalo gluho za klic jugoslovanskih tovarišev in te ani da se je ustanovilo tajno jugoslovansko-bolgarsko dijaško društvo »Slovanska puška«, čigar člani so se obvezali s slovesno prisego, da ne primejo več za orožje v svrhu bratarnomnega boja, temveč le za boj proti sovražnikom slovanstva. Dejstvo, da niti jugoslovanska niti bolgarska vlada nista zanikali, da obstoje taka stremjenja in take izjave, da potrjuje dejanski pomen tega gibanja. Poleg tega pa tudi jugoslovanska vlada sama daje pobudo za razne prireditve, ki imajo namen pobratimljenja med Jugoslavlani in Bolgari. Tako se je meseca aprila priredil propagandni izlet jugoslovanskih farmacevtov na Bolgarsko in sta stroške zanj nosili po bratovsko jugoslovanska in bolgarska vlada. Izletniki so bili večinoma Slovenci in Hrvatje, ki so študirali v Zagrebu, kjer je študirala tudi večina bolgarskih farmacevtov. Na bolgarski meji so bili Jugoslavlani slovesno sprejeti od svojih bolgarskih tovarišev in sodelovala je pri sprejemu tudi bolgarska vlada, ki je dala jugoslovanskim izletnikom na razpolago posebne vozove, s katerimi so se udobno vozili vsekrižem po Bolgariji. V Sofiji jih je službeno sprejel naučni minister ob udeležbi vseh slojev prebivalstva. Po vseh mestih so bili slovesni sprejemi in banketi. V Trnovu je naravnost proslavljali izletnike znani general Atanazov, ki se notorično smatra za organizatorja komitskih čet, ki vdorajo čez jugoslovansko mejo, in je, ko je prisegel na jugoslovansko-bolgarsko bratstvo, zagotavljal, da je obneje incidente treba smatrati samo za protest proti srbskemu nasilju v Macedoniji, torej proti vladnemu sistemu, ne pa proti Jugoslaviji, in da bi dovolile pametne avtonomije tamošnjemu prebivalstvu zaznamovala zlato dobo vzpostavitve najpristranejših odnošajev med obema slovenskima državama. V svojem govoru je odkrito namignil na neke spletke Italije, »ki nas ne bo nikdar mogla pridobiti za svojo stvar«, in je končal z voščilom, da bi že skoraj prišel dan, ko se bodo Bolgari mogli boriti ob strani bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev za odrešenje vseh Jugoslovancev.

In pravi »Popolo«, da jugoslovanska vlada, videč sijajni uspeh farmacevtskega izleta, sedaj pripravlja podobne izlete odvotnikov, zdravnikov in drugih stanov, a v kratkem da bodo sledili tudi Sokoli, parlamentarci itd. in da se potem »tajnemu« dijaškemu društvu »Slovanski puški« ne bo več treba skrivati za »tajnost«. Seveda pa da o vseh teh stvarih jugoslovanski tisk skoraj popolnoma molči, pač po nalogu od zgoraj, da bi tisti, ki jim je na ohranitvi srbsko-bolgarske nesporazumljenosti, ne prišli vmes s svojimi spletkami. Na koga to leti, da je pač lahko razumljivo; pač na Italijo.

Z bolgarske vladne strani da se ni storilo še nič podobnega, ali da je dovolj značilno, da bolgarska vlada ne ovira takih zasnov jugoslovanske vlade, temveč da so ji očitno pogodu in jih celo podpira.

Ta panslavistična, proti Italiji naperjena propaganda pa se nanaša tudi na Rusijo in ima svojo najboljšo oporo v ruskih beguncih, ki jih je Jugoslavija vsa polna ter s svojimi primernimi zvezami z Rusijo prispevajo k zbližanju med obema državama. Pašić sam je bil tako prepričan, da se vzpostavijo kar najboljši odnošaji med Jugoslavijo in Rusijo, da jih ni hotel forsirati s prezgodnjimi in umetnimi ukrepi, češ, saj pridejo sami po sebi, ker se Slovani, če jih zadene sunek, ujedini, kakor se zopet ujedini s stresanjem kroglja živega srebra, čeprav je še tako razpršena. Radič, manj političen od Pašića, je hotel kar čez noč vzpostaviti dobre odnošaje s Francijo in Anglijo, ki so danes več vredni kot pa rusko prijateljstvo. Zato je ostal osamljen. Ali deluje se vendar z vsemi močmi na doseg tega namena. Obstoje periodične publikacije, ki zasledujejo ta smoter, celo Čehoslovaki delujejo zanj z vso svojo avtoriteto najrazvitejšega slovanskega naroda. Ustanovila se je celo pacifistiška »vojska za rešitev Rusije«. In so celo pozitivne vesti o ugodnem odmevu, ki ga ta stremljenja vzbujajo v Rusiji. Odnosne vlade seveda stoji na strani. Vobče pa vlade niso nikdar mogle stvoriti trdne podlage za prijateljstvo med narodi, in tako za rusko-jugoslovansko zbližanje delajo interesirani narodi ter z resnejšimi nameni za doseg sloga, kakor pa trenutni sporazum med nekaterimi diplomati.

Končno hoče »Popolo« kazati še nekako naklonjenost temu slovanskemu stremljenju po udruženju in celo obeta, da bo Italija, ki more biti s svojim prepovednim zgledom vsemu svetu in mu je bila učiteljica v vseh državljanskih krepostih, z veseljem podpirala prepoved slovanskih plemen. Samo žalostno, obžalovanja vredno je, da Jugoslavija razpršuje svoje energije zaradi malenkostnih krajevnih vprašanj, za politična izumetničenja v obrambo »pičlih jader slovanske infiltracije v zemljepisno in zgodovinsko italijanskih zemljah« (pač Dalmaciji!). In obžalovanja je vredno, da toliko vrlih ljudi sedaj na limate v avstrijski italijanomrzi vzgojenih Slovencev in noče razumeti, da je Italija velesila, ki mora braniti najvišje interese in mora zaradi mogočnega razvoja svojega prebivalstva in zaradi težkih krivic, ki jih je prestala v prošlosti, imeti sedaj svobodna pota za svojo ekspanzijo v svetu!

Fr. Zelenik:

KRATKE VESTI.

Južno čete so doživele po londonskih vesteh težak neuspeh in se umikajo proti Hankovu.

Hiša, v kateri je bila ubita carska rodbina, bo spremenjena v narodni muzej.

Ostanki velike palače Tamerhana, velikega mongolskega ozačevalca, so bili odkriti v Samerkandu.

Velikobritanska vlada je pretrgala vsak stik s kitajsko vlado v Kankovu.

Politične vesti.

— Davidovičevci v mariborski oblasti. — Razkroj SDS se je pričel in najbolj viden je v mariborski oblasti, kjer napreduje naravnost nevzdržno. Organizacije SDS se cepijo, njeni pristaši pa prestopajo deloma v radikalno stranko, ki se je pričela v zadnjem času živahno gibati. Na čelu pokreta Davidovičevci demokratske stranke so prof. Ribarič, odvotnik dr. Stanko Stor in zdravnik dr. Toplak. Organizacije SDS se tako vračajo nazaj k svoji matici — Davidovičevci demokratski stranki.

— »Samo na kraljev podpis še čakajo.« — Slovenci samostojni demokrati so napeli vse sile, da bi dosegli odstop mariborskega velikega župana dr. Schaubacha. Po Mariboru se že hvalijo, da so dosegli odpušitev dr. Schaubacha in da pride na njegovo mesto zopet dr. Pirkmajer. Tozadeven akt da je že podpisan od notranjega ministra Vukičevića in da »sedaj samo še čakajo na kraljev podpis«. — Vse te vesti pa so se izkazale kot ena sama velika laž. Dr. Schaubach ostane, ker stoji za njim, ne glede na njegovo absolutno korektnost, tako SLS, ko tudi NRS in Davidovičevci in se proti njemu tudi v najmanjši meri niso izjavili radičevci.

— Nobenih izprememb v vladni politiki. Zagrebški »Novosti« poročajo na uvodnem mestu »s posebne in zlasti dobro informirane strani«, da ne bo in da sploh ne more biti v vladni nobenih posebnih izprememb. Vlada mora dovršiti svojo misijo in ona jo dovršuje, kakor je bilo določeno. Ravno tako so netočne vesti, da je šel g. Vukičević v Vrnjačko banjo po volilni mandat in da se je vrnil brez njega. Vukičević je poročal kralju le o rednih poslih vlade in v ta okvir sploh ne spada vprašanje volitev. Do volitev pride, ko bo čas za to. Zato je današnja politična situacija stabilna. Vendar pa je mogoče, da bi se sedanja vladna koalicija razširila, toda vsled tega se ne bi niti najmanj izpremenila osnovna politika Vukičevićeve vlade, ker je ta mnogo bolj široka in mnogo bolj solidna od strankarsko-političnega taktiziranja in modrovanja. Sedanja vlada hoče uveljaviti v državi režim dela in zakonitosti, kar pomeni, da se morajo strankarski interesi podrediti splošno narodnim. Proti temu se sicer morejo nekateri krogi upirati, vendar pa ta odpor nikdar ne more biti tako močan, da bi vlada odstopila od svoje politike. Če je bilo partizanstvo dosedaj glavni znak naše notranje politike, potem to ne sem več biti v bodočnosti. Naloga strank je, da medsebojno tekmujejo v propagandi narodnih in državnih interesov in da poudarjajo svoje strankarske interese samo toliko, kolikor so v skladu s splošno državnimi.

— Hrvatskega bloka ne bo. Zagrebški listi poročajo, da je Hrvatska puška stranka odklonila svoj vstop v hrvatski blok, ki je vsled tega pokopan.

— Dr. Spaho o položaju. Po konferenci z Veljo Vukičevićem je izjavil minister za trgovino dr. Spaho, da je notranje-političen položaj popolnoma normalen. Delo v finančnem odboru je dokazalo, da ima vlada večino v narodni skupščini in da hoče vlada v najkrajšem času rešiti vprašanja, ki interesirajo narod in to zlasti gospodarska in prometna vprašanja. Dr. Spaho je nadalje dejal, da se Demokratska zajednica in radikalni v vseh glavnih vprašanjih strinjajo, in da je pričelo sodelovanje obeh skupin že pokazovati vidne rezultate. Glede odnošajev med bosanskimi radikali in muslimani pa je dejal dr. Spaho, da je odločitev o tem vprašanju prepuščena predsedniku vlade, Vukičeviću.

— Nova avstrijska vlada. Prva seja novoizvoljenega avstrijskega parlamenta se je izvršila čisto po programu in v najlepšem slogu. Z vsemi glasovi je bil izvoljen za predsednika parlamenta dosedajni predsednik, kršč. soc. Miklas, za 1. podpredsednika soc. dem. Elderser in za 2. podpredsednika velenec dr. Waber. Tudi ostalo predsedstvo je bilo izvoljeno soglasno. Potem se je sestel glavni odbor in se konstituiral ter sprejel predlog poslanca dr. Finka, da naj dr. Seipl sestavi zopet novo vlado. Dr. Seipl je nato predložil sledečo listo: kancelar dr. Seipl, podkancelar in vodja II. sekcije (notranje zadeve) Hartleb, prosveta Schmitz, socialno skrbstvo dr. Resch, finance dr. Kienböck, poljedelstvo Thaler, trgovina in promet dr. Schürff, vojna Vaugoin in minister brez portfelja dr. Dinghofer, ki pa naj pozneje prevzame ministrstvo, ki bi se stvorilo iz 4. sekcije zvezenga kancelarstva. — Nova vlada je bila danes zapriščena in bo takoj nato podala v parlamentu svojo izjavo.

— Popolno soglasje med Briandom in Chamberlainom. Zunanje ministrstvo objavlja danes zvečer komunikate o večernem pogovoru, ki sta ga imela Chamberlain in Briand. Komunikate poudarja, da sta proučila Briand in Chamberlain najskrbnejše vsa vseh mednarodna vprašanja. Pogovor se je vršil nad vse prijateljsko in ugotovil popolno soglasje obeh ministrov. Oba zunanja ministra sta konstatirala, da je ententa med Francijo in Anglijo trdna in smatrata v interesu evropskega miru za potrebno, da to zvezo čim najbolj utrdita.

— Sovjeti zahtevajo zadoščenje in odškodnino od Anglije. Narodni komisar Litvinov je izročil kot zastopnik Čičerina diplomatskega zastopnika britanske vlade v Moskvi notno zastopniku britanske vlade protestira proti hišni preiskavi v »Arcosu«. Po poročilu ruskega zastopnika v Londonu ugotavlja nota, da je Anglija s hišno preiskavo kršila ne samo angleško-ruski dogovor iz leta 1922, temveč je razžalila sovjetsko londonsko delegacijo, ker ni povabila niti enega njenih članov k podpisu protokola. S tem pa je tudi nov k podpisu protokola o rezultatih londonske racije. Ta kontrola pa je tembolj potrebna, ker je imela sovjetska vlada že enkrat slabe izkušnje s falzificiranimi dokumenti. Sovjetska vlada je dosedaj tolerirala včasih naravnost provokatorske odredbe angleške vlade, sedaj pa se mora vprašati, če Anglija sploh polaga kako važnost na razvoj trgovskih odnošajev z Rusijo, ki pa jih smatrajo

angleški trgovski krogi in socialni demokrati za važne. Sovjetska vlada je mnenja, da so ti odnošaji mogoči le, če angleška vlada ne onemogočuje mirnega razvoja trgovine s svojimi umetnimi incidenti, volilnimi manevri ter fantastičnimi idejami posameznih ministrov. Sovjetska vlada pričakuje jasen odgovor na to in obenem zahteva odškodnino za kršitev trgovinske pogodbe ter odškodnino za žalitve posameznih članov ruske trgovske delegacije. — Angleški listi objavljajo sovjetsko noto večinoma brez komentarjev. Velik del londonskih listov zahteva, da britanska vlada takoj prekine diplomatske odnošaje z Rusijo, ker je samo tako mogoče zatreti komunistično propagando.

— Sovjeti groze z odhodom s svetovne gospodarske konference. Dosedaj je sovjetska delegacija mirno sodelovala na razpravah svetovne gospodarske konference. Sedaj pa so sovjetski delegati nakrat izjavili, da odidejo s svetovne konference, če ne bodo vse vodilne delegacije kapitalističnih držav v Ženevi dosegle priznanje sovjetske vlade s strani svojih vlad. Mnogo pozornosti je vzbudilo, da Amerikanci zelo podpirajo rusko tehtevo. Očitno hočejo Amerikanci izkoristiti sovjetsko-angleško napetost za sebe. — Malo verjetno je, da bi ruski zahtevi vse države ustregle, vsled česar je treba računati z odhodom ruske delegacije iz Ženeve.

— Bratiano proti rumunskemu fašizmu. V debati o uradniškem zakonu je govoril minister Bratiano tudi o rumunskem fašizmu. Izjavil je, da usoda države ali naroda ne sme biti odvisna od usode ene diktature. Fašizem je sicer Italijo rešil, toda fašizem je mogel biti rešen samo za organizem, ki je bil od boljševizma okužen. Tak organizem je bila Italija, ne velja pa to za Rumunijo, ki predstavlja zdrav organizem in za katero bi bil zato fašizem silno nevaren eksperiment.

— Fašistovska zarota na Poljskem. Iz Varšave poročajo, da je policija odkrila veliko fašistovsko zaroto, katero je pripravljali znani general Haller proti sedanjemu režimu. Policija je zaprla mnogo oseb, med njimi tudi nekaj političnih veljakov. Velika množica orožja je zaplenjena.

KOLIKO MANJKA V LJUBLJANI IN MARIBORU STANOVANJ?

Na anketo, ki jo je izvedlo ministrstvo za socialno politiko, glede pomanjkanja stanovanj v Ljubljani in v Mariboru, je odgovorila »Delavska zbornica« v Ljubljani sledeče:

I.
V Ljubljani bi se bilo moralo graditi od 1. januarja 1914 do 31. decembra 1926 1750 stanovanj. Dejansko se jih je zgradilo 550, torej jih manjka 1195.

Glasom »Statistika stanovanjskega urada v Ljubljani« je proslilo odkar je ta urad obstojal za stanovanja 1989 oseb. Stanovanj pa so se mogla dodeliti le 687 proslcem, medtem ko so ostali 1302 proslci nereseni. Iz tega se razvidi, da smo cenili pomanjkanje stanovanj z vso previdnostjo, da smo se izogibali vsakega pretiravanja in navedli minimalne številke. — Maribor bi moral zgraditi po slični kalkulaciji v letih od 1914 do 1926 960 stanovanj. Zgradil jih je 250, toraj mu jih primanjkuje 710. Tudi ta številka je potrjena po cenitvah stanovanjskega urada.

Zaključek: V najvažnejših krajih teritorija podpisane zbornice je doseglo pomanjkanje stanovanj leta 1926 do 1927 svoj višek.

II.
Popolna svoboda pri razpolaganju s stanovanji in pri določanju najemnin bo imela tele posledice:

Ona bo dvignila najemnine do te višine, da jih del najemnikov ne bo več zmogel. Da gospodarsko lažje sloje, ki bodo te najemnine zmogli, bo pomanjkanje stanovanj prenehalo. Oni bodo lahko dobili v starih hišah dovolj stanovanj. Gospodarsko šibkejši sloji bodo stisnjeni deloma v slabo stanovanja, deloma pa izrinjeni iz njih.

Mesto gospodarsko lažji sloji, bodo postavljali baš gospodarsko najšibkejši sloji pred nalogo, da bi bili reflektanti na najdražja stanovanja v novih hišah. Pomanjkanje stanovanj bi moglo prosto razpolaganje s stanovanji le v toliko in v tem slučaju omiliti, v kolikor bi navajalo ka prezidavanju obstoječih velikih stanovanj s tem ciljem, da se napravijo z enega stanovanja dve.

Vendar svobodno in neregulirano razpolaganje s stanovanji ni najboljše sredstvo, da se to doseže.

To sredstvo bi učinkovalo še le v tem slučaju, če bi ostajal radi previsokih cen del stanovanj po ukinitvi stanovanjske zaščite prazen, tako, da bi silili na prezidavo gospodarski razlogi.

Zaključek: Stanovanjski zakon se iz zgoraj navedenih razlogov ne sme končno likvidirati, ker bi bile prenešene s tem vse posledice pomanjkanja stanovanj, na rane socialno najšibkejših slojev in ker bi to povzročilo povzročilo stanovanj v novih hišah vpraševanje po stanovanjih v novih hišah še zmanjšalo.

III.
V novem zakonu naj ostanejo najemnine maksimirane. Morajo pa se valorizirati. Večji del valoriziranih najemnin pa se mora stekati v občinske fonde za zgradbo novih stanovanj.

Odpoved stanovanj naj bo dopustna le v tem slučaju, kjer da lastnik hiše stranki na razpolago drugo, če tudi manjše stanovanje ali pa v tem slučaju, kjer more s posredovanjem lastnika hiše ali občine doseči, da dobi stranka na razpolago stanovanje v novi hiši proti najemnin, ki ne presega določenega dela njenih mesečnih dohodkov.

Odlučne važnosti je, da vpliva zakonodaja na kreditno politiko v tem smislu, da bodi oskrbovali hipotekarni zavodi zainteresirani občanom in drugim interesom gradbene kredite in da bodo prispevali občine in država delno h kritju nadnormalno visokih obresti, ki povzročajo danes, da se dajo graditi nova stanovanja, le proti nezmisljivo visokim najemninam.

Dnevne vesti.

ZAKAJ TO?

Za dopisnico, ki jo kdo pošlje iz Češkoslovaške v Italijo ali kako drugo državo, se plača 1.20 šK poštarine, če pa se pošlje dopisnico v Jugoslavijo, potem je treba plačati 1.50 šK poštarine.

Zakaj ta neugodna razlika za nas?
Kdo od nas je zakrivil tudi to razliko?

— **Pesnik Vojnović odlikovan.** Kralj Aleksander je odlikoval književnika in nacionalnega pesnika Ivo Vojnovića ob priliki petinsemestletnice njegovega rojstva in petdesetletnice njegovega književnega delovanja z redom Sv. Save I. r.

— **Povišanje prispevkov za delavsko zavarovanje.** Ministrstvo za socialno politiko je izdalo naredbo, na podlagi katere se delavsko-zavarovalni prispevki pri nezgodnem zavarovanju zvišajo od 5% na 6%. Naredba velja od 1. januarja 1927 dalje, ne glede na to, da je bila šele te dni podpisana in objavljena v »Službenih Novinah«. Zvišanje je inspiriral »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ker je ugotovil, da do sedanjih 5 odstotni prispevki ne zadostujejo za kritje izdatkov na tem polju.

— **Papirnate državne novčance po 1 Din, 50 par in 25 par se vzamejo iz prometa.** Finančna edleagacija v Ljubljani objavlja uradno: Gospod finančni minister je pod DR br. 32.023/26 dne 27. aprila 1927 odločil, da se državni papirnati drobci po 1 Din, 50 par in 25 par vzame do 30. septembra 1927 iz prometa s tem, da se zamenja za kovani drobci po 50 par, 1 in 2 Din ter izjemoma tudi za bankovce Narodne banke. Zamenjanje se bo vršilo v Sloveniji pri vseh davčnih uradih. Po 30. septembru 1927 se ta denar ne bo mogel več zamenjati in bo nezamenjani papirnati drobci izgubili vsako vrednost. Vsi, ki imajo še kaj papirnatega drobiža, naj ga zato čimprej zamenjajo, da ne bodo imeli škode.

— **Povišanje zdravniškega honorarja pri uradih za zavarovanje delavcev.** Ministrstvo za socialno politiko je izdalo naredbo o povišanju honorarjev pogodbenih zdravnikov, nastavljenih pri uradih za zavarovanje delavcev. Naredba velja za vso državo.

— **Privatni izpiti na srednjih šolah** se prične začetkom meseca junija.

— **Devetnajst praznih stanovanj razpisuje** stanovanjsko sodišče v Ljubljani za prihodnji teden. Razprave se vrše v ponedeljek, dne 23. maja popoldne ob štirih ter v torek in sredo (dne 24. in 25. maja) ob osmih zjutraj. Premešeni uradniki in oficirji se na to posebno opozarjajo.

— **Poziv vsem delniškim družbam s sedežem v ljubljanski oblasti.** Delniške družbe s sedežem v ljubljanski oblasti se pozivljajo, naj predložijo podpisano nadzornemu oblastvu v 14 dneh, ko se je po statutarnem določilu vršil redni občni zbor za minulo poslovno leto, računski zaključek (bilanco in račun izgube in dobička) ter po družbenem vodstvu overovljen prepis zapisnika o občnem zboru, ki je odobril letne račune. Računski zaključek morajo objaviti družbe z delniško glavnico večjo od 1.000.000 Din v »Uradnem listu« ljubljanske in mariborske oblasti in tudi v »Službenih Novinah« v Beogradu; v dotični objavi je treba navesti višino in izplačilo dividende.

— **Kongres ženske Male antante** se vrši, kot smo že poročali v dnehu od 1. do 14. junija v Pragi. Delegacija našega žensstva ob sledeči: predsednica ga. Lepuša Petković, članice ga. Zlata Kovačević, gđcn. Milena Atancković in gđcn. Alojzija Stebijeja.

— **Javna prošnja na vse ga. narodne poslance.** Podpisano društvo vladno prosi tem potom vse gospode narodne poslance, brez razlike strank, za posredovanje pri ministru saobračaja in sicer v sledečem: S prvim majem je Srednji urad v Zagrebu ustavil nadaljnje izplačevanje nezgodnih rent železniškim invalidom. Od strani društva se je ukinilo že vse potrebno na mestih, a dosedaj brezuspešno. Ti rodajnih mestih, a dosedaj brezuspešno. Ti nesrečni invalidi pa so z dosedanjimi, že itak skromnimi dohodki ostali brez vseh sredstev in gledajo s strahom največji bedi nasproti. Pomoč je nujno potrebna, kar naj gospode narodni poslanci blagovolijo vzeti na znanje ter storiti, kar je največ mogoče, da se prizadetim njihove dosedanje rente nemudoma nakazujejo ter urede tudi za naprej. Naj se tudi ne zavlačuje od vlade določena preveč vpokojencev. — Društvo železniških vpokojencev.

— **Vpisovanje na Tehniški srednji (obrti) šoli v Ljubljani.** Na Gradbeni, Strojni in Elektrotehniški srednji šoli, na Strojni in Elektrotehniški delovodski šoli in na Ženski obrtni šoli se bo za šolsko leto 1927/28 vršilo vpisovanje v prve letnike dne 30. junija od 8. do 12. ure. Ker bo letos mogoče sprejeti le nizko omejeno število učencev (učenk), vabi ravnateljstvo, da se učenci že od danes naprej pismeno prijavljajo za sprejem. Prijavam naj priložijo zadnje šolsko izpisevalno in znamke za odgovor. V prijavi naj zlasti navedejo, ali so bili že prejšnje leto prijavljeni, a ne sprejeti. Ravnateljstvo bo od prijavljencev izbralo take z najboljšimi šolskimi uspehi, oziroma z najdaljšo obrtniško prakso. Sprejem, oziroma pripustitev k sprejemnemu izpitu bo odločen in objavljen šele ob sklepu vpisovanja dne 30. junija. Tedaj naj se zgledajo v šoli vsi prijavljenci, ki niso bili že prej pismeno zavrženi. Sprejemni izpiti se bodo vršili dne 1. julija ob 8. uri. Na mizarški in strgarski delovodski šoli se letos ne bodo sprejemali novi učenci. Na gradbeni rokodelski, kiparski in rezbarski, keramiški in pletarski šoli se bo vpisovanje vršilo šele po počitnicah in bodo roki kesneje objavljeni.

— **Državno zdravilišče na Golniku** (za pljučne bolezni) je dograjeno ter ima lepe, zračne sobe, lasten vodovod in novo električno razsvetljavo. Milo subalpinski pod-

nebeje, lepa okolica, obširni smrekovi in je-
lovi gozdovi, čist zrak, hrana izvrstna (čez
4000 kalorij), zdravljenje najmodernejše.
Sprejemajo se moški in ženski bolniki z za-
četno tuberkulozo. Prospekti se dobivajo pri
upravi zdravilišča na Golniku in v Ljubljani,
št. Peterska vojašnica, I. nadstropje, so-
ba št. 1.

— **Koliko je Čehoslovakov v naši državi.**
V Jugoslaviji prebiva 138.000 Čehoslovakov.
V Srbiji jih je 5000, v Bosni in Hercegovini
10.000, na Hrvaškem in v Slavoniji 60.000,
v Sloveniji 3000, v Banatu 18.000, v Bački 42
tisoč, v Dalmaciji 70, v Črni gori pa 100. Na
Kosovem polju je nekaj slovaških rodbin, ki
so se preselile tja med svetovno vojno iz Bol-
garije.

— **Pevsko društvo »Obilič«** je prispelo te
dni na svoji turneji po Franciji v Pariz. Pa-
riška občina je priredila Obiliču slavnosten
sprejem. V prisrčnih besedah je pozdravil
društvo v imenu občine predsednik občinskega
odбора g. Rodin. Za topli sprejem se je
zahvalil profesor Gjorgjevič. Društvo se je
vpisalo v »zlati knjigi« pariške občine.

— **Društvo »Kuratorji slepcev«**, ki si je na-
delo nalogo zbirati skladi za zgradbo »Do-
ma slepih« v Sloveniji so darovali: 100 Din
učiteljsko osnovne šole v Litiji v počastje-
nje spomina rajnega dr. Wisingerja, okr.
zdravnika v Litiji; 200 Din gosp. I. Kopač,
posestnik v Ljubljani, v počastitev spomina
umrlega g. Oroslava Dolenca. Prisrčno se
zahvaljujemo in želimo, da bi našli darovalci
obilo posnemalec! — Odbor.

— **Razpisano mesto.** Pri okrajnem sodišču
v Kozjem je razpisano mesto sodnega sluga.
Prošnje je vložiti najkasneje do 8. junija pri
predsedništvu okrajnega sodišča v Celju.

— **Iz prosvetne službe.** Za geologa pri ge-
ološkem zavodu v Zagrebu je imenovan dr.
Franjo Šuklje, za profesorja na gimnaziji v
Vukovaru pa referent za srednje in strokovne
šole pri prosvetnem oddelku v Vukovaru
Josip Polc. Predmetna učiteljica na tehniški
srednji šoli v Ljubljani Filomena Senekovič
je premešena na gimnazijo v Plevlje.

— **Iz državne službe.** Za geometra sta im-
enovana pripravnik Franjo Ternovec in Jo-
sip Sever, prvi pri okrajnem agrarnem ura-
du v Ljubljani; drugi pri okrajnem agrar-
nem uradu v Mariboru; za pisarja v minist-
stvu za agrarno reformo je imenovan revizor
Hugo Kunc.

— **Ahmed Zogu ne aspirira na albanski
presto.** Italijanski listi priobčujejo dopis iz
Albanije, v katerem izjavlja poročevalec
med drugim: »Na podlagi informacij iz kom-
petentnega vira demantiram vest, da se na-
merava dati Ahmed Zogu v kratkem prokla-
mirati za albanskega kralja, ki so jo raz-
trosili beograjski in drugi inozemski listi.
Ahmed Zogu ne misli danes na nič drugega
kot na interno reorganizacijo Albanije, ki
nepristano napreduje.«

— **Kongres mednarodne zveze avtorskih
društev.** Včeraj je bil odprt v Rimu me-
narodni kongres zveze avtorskih društev.
Udeležence je sprejel že predvčeršnjim na
Kapitolju rimski gubernator knez Potenziani.
V imenu udeležencev se mu je zahvalil se-
nator Morello, ki je med drugim dejal, da
je bilo v Rimu, kjer se vrši I. mednarodni
kongres avtorskih društev, ustanovljeno
približno 400 let pred Kristusom prvo av-
torsko društvo.

— **Poziv.** V noči dne 19. aprila je v vasi
Roviše občina Št. Lampert, srez Litija, si-
len požar uničil peterim posestnikom vse
gorljivo imetje, hiše, hleve, svinjake, žitnice,
sušilnice, kozolce in drvarnice, vsa živila, vso
krmno, vso obleko in tudi več živine. Pogo-
releci nimajo prav ničesar več, niti strehe,
niti obleke in si po svoji lastni moči ne mo-
rejo pomagati. Treba jim je pomoči od dru-
god. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem
nabiranje milih darov v vsem območju ljub-
ljanske oblasti. Darove sprejemajo: v Ljub-
ljani veliki župan ljubljanske oblasti in me-
stni magistrat (oddajati pri mestni blagaj-
ni), na deželi pa vsi srečki poglavarji in
oblasti, ki jih bodo oni določili. — Veliki
župan.

— **Zalostna slika socialnih razmer na Du-
naju.** Avstrijski listi priobčujejo sledeče
pismo nekega g. S.: »Gre za akademsko
izobraženega poddesetletnega gospoda, ki je
ležal med vojno štiri leta kot rezervni ofi-
cir v strelških jarkih ter se je od tedaj
zaman trudil, da bi si ustvaril novo eksis-
tenco. V zadnjem času se je nahajal v taki
stiski, da je napisal te dni sledeče pismo:
»Ne poslužujem se fraz: meni in moji so-
progi grozi smrt od lakote. Ves teden sva
živela od hleba kruha, zadnja dva dneva pa
nimava niti grizljaja kruha več. Hišnemu
gospodarju dolgujem 85 šilingov za najem-
nino, grozi mi z odpovedjo. Sedaj moram
dobiti kako delo, bodisi kakršnokoli, mogo-
če se najde vendarle še kdo, ki mi pripo-
more od kakšnega dela, da mi ne bo treba
umreti od gladi. Sem akademsko izobra-
žen lahko se me uporabi kot privatnega taj-
nika za vsako pisarniško in računsko delo.
Prevzamem tudi službo trgovskega ali pa
pisarniškega sluga. Stvar je silno nujna, ker
sem vsled lakote in razburjenja zelo osla-
bel.« G. S. pripominja: »Ko sem prejel to
pismo, sem hitel k njemu. Našel sem ga
gladujočega v postelji. Skromna vsebina
moje listnice, ki sem mu jo vsilil, mu zado-
stuje komaj za par dni za kruh. Po mojem
mnenju ni človeka, ki bi bil bolj potreben
pomoči kot ta od usode strti rodbinski oče.«

— **Zračni promet v Turkestanu.** Iz Moskve
poročajo: Na progi Taškent—Samarkand—
Dušanbe je odprt zračni promet. Proga je
dolga 500 km.

— **Krvava procesija.** Iz Požarevca poro-
čajo: V selu Batušji je prišlo te dni do krva-
vega spopada med orožništvom in prebival-
stvom. V selu se je vršila procesija na čast
sv. Hieronima. Že ob pričetku procesije je
vzbujala orožniška patrulja treh mož z nare-
dnikom Milanom Škumacom na čelu pozor-

nost s tem, da je skušala procesijo nepre-
stano moliti. Vendar pa spričo hladnokrv-
nosti udeležencev procesije med procesijo
še ni prišlo do nobenega incidenta. Po pro-
cesiji pa, ko so se zbrali ljudje v gostilni,
je prišlo do kravalov, ki je žalostno končal.
V gostilno so prišli namreč tudi orožniki,
ki so jeli provocirati, radi česar so jih vrgli
ljudje na cesto. Nato so jeli orožniki na nič
huduga sluteče kmete na vso moč streljati.
Prihitej je bivši župan Stojanović, ki je ho-
tel pobesnele orožnike pomiriti, toda zadela
ga je krogla in zgrudil se je težko ranjen
na zemljo. Razven njega je bilo še kakih
deset kmetov težje ali lažje ranjenih. Ljud-
stvo je zbežalo v paničnem strahu na vse
strani. Ko so se orožniki, ki so bili totalno
pijani, zavedli, kaj so učinili, so jo odku-
rili. Uvedena je bila takoj preiskava, toda
orožniki so izginili brez sledu. Stanje biv-
šega župana Stojanovića je zelo opasno ter
je malo upanja, da bi okrevale.

— **Roparski umor v Jareninskem dolu.** V
Nedelkovo gostilno v Jareninskem dolu je
udril te dni sredi noči maskiran ropar. Uda-
ril je najprej gostilničarjevo ženo z batom
po glavi. Žena je zakričala, nato se pa one-
svestila. Njen krik je vzbudil njenega moža,
ki se je postavil napadalcu v bran, toda raz-
bojnik je jel udrihati po njem s sekiro, tako
da ga je grozovito razmesaril in je obležal
Nedelko končno v mlaki krvi na tleh neza-
vesten. Nato je vlomil ropar v omaro ter od-
nesel 2000 Din. Zasedovanje razbojnika se
vrši z vso energijo, predvčeršnjim so pri-
jeli v št. lju orožniki dva možka ter ju pri-
gnali v zapore mariborskega sodišča. Upati
je, da bo stvar kmalu pojasnjena.

— **Misteriozen dinamitni atentat na šolo.**
Na šolo v Bathu (Michigan) je bil izvršen
te dni od neznanih oseb iz doslej nepojas-
njenih vzrokov dinamitni atentat. Okoli 40
otrok in več odraslih je bilo ubitih, več ra-
njenih. Šola je kup razvalin. Eksplozija pre-
tresla vse hiše v mestu. Na cesti pred šolo
je bilo v trenutku eksplozije vse polno lju-
di. Ljudje so zrl na razvaline in od strahu
napol blazne otroke, ki so ostali živi, kot
odrvneli. Ko je bilo najdeno pri reševanju
otrok 10 dinamitnih patron, ki iz neznanih
vzrokov niso eksplodirale, se je polastila
ljudi silna besnost. Več mater se je onesve-
stilo, ko so zagledale svoje otroke mrtve.
Skoraj istočasno s to eksplozijo so se ripe-
tile še štiri druge, medtem ena v stanovanju
učitelja, ki je bil ubit, druga je uničila neki
na cesti stoječ avtomobil, tretja pa v stano-
vanju poštarja, ki je bil ubit. Oblastim je
stvar uganka. Iz 120 km oddaljenega De-
troita je bil brzojavno poklican detektiv-
specijalist.

— **Velik hotel pogorel.** Te dni je izbruh-
nil v enem največjih hotelov v Gleichenbergu,
v hotelu »Pri mestu Milanu«, požar, ki je
uničil velik del obsežnega kompleksa ho-
telških poslopj. Škode še ni mogoče prece-
niti, vsekakor pa je ogromna ter z zavaro-
valnino le deloma pokrita in je vprašanje,
če bo mogoče hotel zopet sezidati v prejšnji
obsežnosti. Orožništvo je ugotovilo, da je bil
ogojen podtaknjen. Zdi se, da je polila
zločinska roka seno v skladišču za krmno
s petrolejem, da se je požar hitreje raz-
širil. Požar je izbruhnil sredi noči, ko je vse
spalo. Ljudje so morali bežati napol oble-
čeni na prosto. Od stanovalcev sicer ni nihče
ponesrečil, pač pa je dobilo več gasilcev
opekline in sicer nekateri težke.

— **Eksplozija plavža.** Te dni je eksplodiral
iz doslej neznanih vzrokov plavž v Friedens-
hütte. Podrobnosti še niso znane, vendar je
ugotovljeno, da je bilo pri tem veliko šte-
vilo oseb težko, oziroma lažje poškodovanih.

— **Od udara po roki se je onesvestila.** De-
lavka Ana Pavlovič v Zagrebu je obiskala
svojega prijatelja Melana Pejovića, ki pro-
daja klobase. Pri njem je našla delavca Jakoba
Mesarića. Pila sta vino. Ana je Mesarića ošle-
la, češ da zapeljuje njenega druga k pijači.
Dasi je imela prav, ji je nekoliko vinjeni Me-
sarić to hudo zameril. Ko je odšla proti do-
mu, je stopil Mesarić za njo. Prišlo je zopet
do prepira, ki je končal s tem, da je udaril
Mesarić dekle dvakrat s palico po roki. Po
drugem udarcu se je zgrudila Pavlovičeva
nezavestno na zemljo, naka je Mesarić ju-
naško pobegnil. Prihiteji so pasanti, ki so
spravili Pavlovičovo v bolnico, kjer so zdravniki
ugotovili, da ima zlomljeno kost. Mesarić
je pod ključem.

Ljubljana.

— **V soboto, dne 21. otvoritev ka-
varniškega vrta v »Zvezdic«.** Dnevno pri-
provstni koncert od 5. ure do 12. ure ponoči.
Pri otvoritvi svira prvovrstni kavarniški or-
kester od 5. do 8. ure, od 8. do 10. ure god-
ba Jugoslovenskih železničarjev in od 10. do
12. ure zopet kavarniški orkester. — Se pri-
poročata Fran in Roza Krapeš.

— **Sprejem nemških igralcev v Ljubljani**
je bil prav prisrčen. Goste je pričakovala na
kolodvoru množica občinstva. V imenu gleda-
liške uprave so jih sprejeli upravnik Narod-
nega gledališča inž. arh. Kregar, dramaturg
Oton Župančič, tajnik Golia in senior sloven-
skih igralcev Danilo. Pozdravil jih je uprav-
nik Narodnega gledališča inž. arh. Kregar,
ki je povdarjal, da bo obisk oddelčnih pred-
stavnikov nemške gledališke umetnosti v
Ljubljani znatno pripomogel k obnovi kulturnih
stikov med nami in Nemci. Za njim je
pozdravil goste g. Danilo. V imenu gostov se
je zahvalil za prisrčni sprejem senior skupi-
ne nemških igralcev Ferdinand Bonn. Sku-
pini gledaliških igralcev pripadajo same do-
bre gledališke moči.

— **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev
in arhitektov, Sekcija Ljubljana** vabi člane
na sestanek, ki se bo vršil v petek, dne 20.
maja ob 20. uri v družabnem lokalu na Kon-
gresnem trgu 1. Na dnevnem redu bo raz-
govor o letošnji Glavni skupščini v Zagrebu.

— **Predavanje o religioznem problemu.**
Ponovno opozarjamo našo javnost na preda-
vanje dr. Frana Čibeja, ki se vrši da-
nes, v petek, dne 20. t. m. ob 8. uri
zvečer v Akademskem domu na Miklošičevi

cesti. Snov predavanja: Bog, religija in teo-
logija.

— **»Ljubljanski Sokol«.** V nedeljo, dne
22. t. m. predloži naše telovadeče članstvo,
naraščaj in deca javnosti obračun vstrajnega
in živega sokolskega dela. Sokolska mladina
bo pokazala, da je od zadnjega nastopa v
polni meri izpolnila svojo dolžnost, dolžnost
ostalega članstva ter sokolstvu naklonjene
javnosti pa je, da v čim večjem številu po-
seti ta javni nastop in da na ta način vspodu-
bijo mladino k nadaljnjemu, vstrajnemu in
trdemu delu v telovadnici. Naj nas v nede-
ljo tudi najkrasnejše vreme ne izvabi v pre-
bujajoče se naravo, temveč posvetimo to ne-
deljo našemu matičnemu društvu »Ljubljans-
kemu Sokolu«. Predprodaja vstopnic bo v
petek in soboto v društveni pisarni v Na-
rodnem domu med uradnimi urami od 6.
do 8. ure zvečer ter v nedeljo od 10. do 12.
ure popoldne. — Po javni telovadbi, ki pri-
čne točno ob 4. uri popoldne, je sestanek
članstva na prostornem vrtu, odnosno v dvo-
rani hotela »Tivoli«. Želimo, da se vsa ve-
lika sokolska družina preseli iz telovadišča
tja gori v zeleno naravo. Na ta naš praznik
iskreno vabimo vsa ljubljanska in okoliška
sokolska društva. — Zdravo. — Odbor.

— **Promenadni koncert.** Nar. žel. glasbe-
nega društva »Sloga« v Zvezdi se vrši v so-
boto dne 21. t. m. ob 20. uri (8. uri zvečer)
pod vodstvom kapelnika g. Bučarja. Spored:
1. Otvoritvena koračnica; 2. Waldeufel:
Car sirevalček; 3. Flotov: Marta-uvertura;
4. Šebek: Zbor dervisev — orijentalna sce-
na; 5. St. Mokranjac: VIII. rukovet srbskih
narodnih pesmi s Kosova; 6. Smetana: Od-
lomki iz opere »Libuša«; 7. Zaključna ko-
račnica.

— **Zenske in moške nogavice najfinejše
kvalitete dobite po zelo solidnih cenah pri
FRANC PAVLIN, Gradišče 3.**

— **Dva tatova pod ključem.** Policija je v
sredo aretirala na Bleiweisovi cesti nekega
Frana Čuša, rojenega leta 1886 v Gajevici
pri Ptuj. Čuš, ki je bil že 18-krat pred-
kaznovan radi tatvine, je znan kolesarski
specijalist. Zadnji čas je ukradel neko ko-
lo v koloniji Stan in Dom na Tržaški cesti.
— Dalje je bil pri prodaji sumljivega blaga
aretiran Albert Lovšin. Zaplenili so mu 13
metrov dolg kos etaminastega blaga, na ka-
terem je še numeracija. Lovšin je blago naj-
brže kje ukradel. Oškodovanec naj se javi
pri policijskemu nadzorniku g. Zajdeli.

LJUBLJANSKA POROTA.

Amputirana noga.

Včeraj je porota ves dan obravnavala slu-
čaj težke telesne poškodbe na konjskem tr-
govcu Mihi Zagarju iz Mekinj nad Kamni-
kom.

Na obtožni klopi je sedelo šest fantov iz
Brezji pri Mekinjah, ki so branili čast
svoje vasi in napadli v noči od 8. do 9. janu-
arja t. l. Miho Zagarja, ko je ta vasoval pri
svojem dekletu Franci Burji v Brezjih. Kajti
naši fantje imajo nenapisano postavbo: Če
nisi iz naše vasi, ne smeš hoditi v vas k na-
šim dekletom, dokler ne plačaš fantovščine!
Fantovščina, to je navadno visok znesek, ki
ga potem fantje zapijejo in zacehajo.

Mekincje Zagar pa se ni brigal za te po-
stave in je nemoteno hodil k svoji ljubici
v poldrugo uro oddaljene Brezje vsak večer,
skozi dve leti. Ali brezijanski fantje se ni-
so dali ugnati. Ko se jim je zdelo to očivid-
no kršenje fantovskih postavb že preneumno,
so omenjenega večera napadli Zagarja, ko
je odhajal od ljubice ter ga pretepli. Metali
so za njim kamenje, polena, motike, najsta-
rejši, 36-letni Franc Perné, ki je fantje tudi
organiziral in postavil v »Schwarmlinie« —
močnejše na desno, šibkejšje na levo, — pa
je celo streljal s karabinko in prestrelil Za-
garju glavno kost v stegnu. Ko se je Zagar
po vsem telesu ranjen zgrudil na tla, so
fantje pobegnili. Zagarja so zjutraj prepe-
ljali v bolnico, kjer so mu pozneje nogo am-
putirali.

Včeraj so sedeli fantje na obtožni klopi.
V isti vrsti, kakor pri »Schwarmlinie« ob
priliki napada na Zagarja. Najprej Franc
Perné, vodja napada, nato Tone Rak, ki je
fante alarimiral, nato Tine Burja, ki ga ni
pri napadu nič motilo, da je brat Zagarje-
vega dekleta, dalje Lojze Golob, Polde Per-
né in Janez Lukan. Sedmi udeleženec na-
pada Jože Golob se razprave ni udeležil, ker
je pri vojakih. Najstarejši med njimi je 36-
letni Franc Perné, najmlajši pa 19-letni Ja-
nez Lukan. Vsi fantje so dobro zapisani in
še nezakaznovani, dočim niso uradni podatki
za Zagarja nič kaj povoljni.

Razpravo je vodil v. s. s. Mladič, votirala
sta s. s. Avsec in sodnik dr. Kresnik, držav-
ni pravdnik je bil dr. Telacher. Tudi odvet-
niška klop je bila precej zasedena. Tineta
Burjo je branil dr. Lokar, ostale obtožence
pa dr. Zitko, Miho Zagarja je zastopal dr.
Frlan.

Zaslišane so bile tri priče, med njimi je
bila najvažnejša izpoved Mihe Zagarja, ki
je popisal ves dogodek ter puškarja Sevelka,
ki je izključil možnost, da bi se puška sama
izprožila, kot trdi to Franc Perné. Franca
Burja, Zagarjeva dekle, opiše dogodek, ko-
likor ga je videla sama.

Razprava, ki je bila prekinjena ob 1. uri
popoldne, se je nadaljevala ob 3. uri popo-
ldne. Porotnikom je bilo stavljenih sedem
glavnih vprašanj, — za vsakega izmed šes-
tih obtožencev po eno glede krivde hudo-
delstva telesne poškodbe, eno glede nošnje
orožja, za kar Franc Perné ni imel dovol-
jenja ter dvojce eventualnih vprašanj glede
Franca Perneta radi sovražnega oziroma ne-
previdnega postopanja z orožjem. Porotniki
so vseh prvih šest vprašanj glede hudodel-
stva telesne poškodbe zanikali z 9 proti 3
glasovi, potrdili soglasno sedmo glavno
vprašanje o nedovoljeni nošnji orožja ter
drugo eventualno vprašanje o neprevidnem
postopanju z orožjem. Obsojen je bil le Franc
Perné na 5 mesecev težke ječe ter na pla-
čilo 75.000 Din odškodnine Mihi Zagarju.
Ostali obtoženci so bili oproščeni. Perné je
kazen sprejel.

Sport.

Belgijska nogometna organizacija. Belgij-ski savez je v materijelnem oziru ena najboljših sportnih korporacij sveta. V članjenih mu je skoraj 1000 društev, kojih administrativne oz. finančne posle upravlja izključno sam, tako da vsa društva prejemajo vse svoje vstopnice samo od saveza in mu morajo vsak teden zaračunati vsako posamezno vstopnico. Na ta način je savez vedno natančno informiran o dohodkih svojih društev. Ravno tako preskrbi savez vplačevanje društvenega davka napram državi in mestom. Različni davki znašajo nekaj čez 30%, vendar povrne država ¼ davka nogometnemu savezu in svrhu vzdrževanja uprave, obstoječe iz 20 uradnikov. Torej popolnoma nenavaden način izdatne indirektna podpore.

Belgijski savez poseduje nadalje v ulici Guimard pravcato palačo ter razpolaga z neizmernim premoženjem in nepremičnim premoženjem, med drugimi s štirimi velikimi avtomobili za prevažanje moštev. Kar pa zadeva množice gledalcev, je Belgija med vsemi državami na prvem mestu. V Bruslju in Anversu se vršijo zanimive mednarodne tekme, posebno meddržavne navadno pred 30 do 40.000 gledalci. Večkrat, n. pr. proti Angliji in napram najhujšemu tekmeču Belgije, Holandski se je doseglo število 50.000. Bruselj in Anversa posedujeta kar štiri igrišča, katerih vsako sprejme lahko 30—50.000 ljudi. Ta igrišča so narejena po angleškem vzorcu, imajo povsem solidne, navadno betonske prostore za gledalce in se odlikujejo s čudovito arhitektoniko glavnih vhodov. So tedaj pravcate sportne palače. Ni čuda, da je mala Belgija že l. 1920 lahko priredila olimpijado. Glavno zaslugu za velikanski razmah belgijskega saveza ima neumorni tajnik Alfred Verdyk, ki je bil sam aktiven nogometaš in sodnik.

Bokssport in delavstvo. Znano je, da socialni demokratje v različnih državah odklanjajo boks kot delavski sport. Posebno se v tem odlikujejo avstrijski socialisti, ki proglašajo ta sport kot surovo, nekulturno pretepanje. Dočim v drugih državah delav-

stvo ne nastopa niti za boks niti proti boksu, se je boks v Finski in v Rusiji, ki posedujeta največje in najpomembnejše delavske sportne saveze, ne samo uveljavil, ampak ga tudi oblasti izdatno podpirajo. V teh dveh deželah se vrše tudi vsako leto številna prvenstva v vseh kategorijah. Zanimivo je tedaj poročilo, da je sovjetski urad za telesno kulturo v Kijevu pred kratkim sklenil, da se prepove nadaljna gojitev boksa. Povod tej prepovedi je dalo izvedeniško mnenje, da je bokssport v higijeničnem oziru škodljiv. Pa najsi zavzamejo proti boksu kakršnokoli stališče, vendar je nepobitno dejstvo, da je v Angliji, Franciji in Ameriki, v katerih državah kultura gotovo ne stoji na nižji stopnji kakor v Avstriji ali Ukrajini, boks že tudi me delavstvom zelo priljubljen in da ponedeljski listi teh držav ne vedo skoraj nikdar nič poročati o nedeljskih pretepih z noži in koli, ki so pri nas tako zelo pogosti. Če se na pr. v Ameriki dva skregata, razsodi ta prepis pest in posledica je opraskana koža, hipno onesveščanje, v treh izmed sto slučajev mogoča lahka poškodba, dočim se pri nas pretepi izvajajo z noži, kar je kakor znano veliko nevarnejše kakor najhujši in najbrezobzirnejši boksmatch.

Gospodarstvo.

× Trboveljska premogokopna družba na letošnjem mednarodnem vzorčnem velesojmu od 2. do 11. julija t. l. Prijeto presenečenje za vse obiskovalce bo gotovo nudila slika razstave našega največjega slovenskega podjetja. Trboveljska premogokopna družba razstavi letos prvič, zato pa v zelo velikem obsegu. Njeni rudniki vrše že potrebne predpriprave, zbirajo se fotografije, načrti, prerezi, vzorci in rudniški stroji in orodje. Mogočen rov bo občinstvu nazorno prikazen, v njega bodo vodile tračnice, na katerih bodo stali jamski vozički. Razstavo pripravlja strokovnjak, zato bo zanimiva za lajka in za strokovnjaka.

× Udeležba razstavljalcev na letošnjem velesojmu od 2. do 11. julija je zelo velika, tako da je sejmišče skoraj popolnoma zase-

deno. V paviljonu »E« je nameščena papirna industrija, grafika, pisarniške potrebine, kartonaza, kemična industrija, kosmetika, lesna industrija in stanovanjska oprema, plutovina, pletarstvo, mlekarstvo in sirarstvo. V paviljonu »F« strojna industrija, verige, elektrotehnika, tehtnice, emajlna posoda, šamot, poljedelsko orodje in drugi izdelki iz železa in jekla. V paviljonu »G« izdelki iz železa in jekla, avtomobili, motorna kolesa, dvokolesa, premog, turbine. V paviljonu »H«: klobučarstvo, tekstilna industrija, radio, krznarstvo in trgovina v splošnem, poleg tega pa tudi mala obrt in živalska industrija. V paviljonu »J« zopet tekstilna industrija, pletenine, oblačilna industrija, preproge, čipke, perilo, bombaževina, usnjarska industrija, usnjarska konfekcija. Poleg tega se vrše še specialne razstave, o katerih poročamo na drugem mestu. Na prostem in v privatnih paviljnih je zastopano vrtnarstvo, živilska in alkoholna industrija, vinarstvo, stavbarstvo, opeka, cement, papirna industrija, usnjarska industrija, kemična industrija, železnina, avtomobili, strojna industrija, elektrotehnika, kmetijski stroji in orodje, zvonovi.

BORZE:

Ljubljana, 19. maja. (Prve številk po-vpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih zaključki.) Vrednote: invest. posojilo 84.50—85, vojna škoda 339.50—340, zastov. in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojil-nica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 98—100 (98), Prašedion 850—0, Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—495, Vevče 130—0, Stavbna 55—65, Šešir 104—0. Blago: Tendence za les čvrsta, za deželne pridelke nespremenjena. Zaključnih 5 vagonov lesa.

Zagreb, 19. maja. Devize: Dunaj 800—803, Berlin 1348.50—1351.50, Italija 308.09—320.09, London 276.20—277, Newyork ček 56.70—56.90, Curih 1093.50—1096.50, Pariz 222.25—224.25, Praga 168.20—169.

Curih, 19. maja. Beograd 9.135, Berlin 123.23, Newyork 520, London 25.24125, Pariz 20.355, Milan 28.2625, Praga 15.395, Budimpešta 90.65, Bukarešta 3.10.

POMLAD V NANTES-U.

Mesto Nantes je bilo vedno na glasu kot solidno, buržujsko mesto; dasi pravzaprav ne vemo, zakaj naj bi bili nanteski meščani bolj kreposti kot drugi ljudje. Mogoče gre le za historično sugestijo? Nanteski edikt? Vsaj veste? Mar ne? Potem pa prosim, poglejte v konverzacijski leksikon, pod Hugenoti ali pa Henrik IV. En tout cas: Nantes je veljal že stoletja za zelo moralno mesto. Ljudje, ki ga bližje poznajo, so se seveda temu samo smejali, pravtako kot se smejijo Parižani, če čujejo o pariški lahkoživosti. Toda sloves mesta je ostal čist — do letošnje spomladi.

Letošnjo spomlad so se vršile v nekem parku v Nantes-u veselice, ki niso bile niti katoliške niti protestantske, temveč popolnoma poganske. Gospodje in dame, sinovi in hčerke iz najboljše družbe so se udeleževale veselice v kostumih, kakršne je videti sicer samo na intimnih prireditvah umetnikov, kadar triumfirata moč in lepota nad predpisi glede obleke. Nanteski davni in dryade so plesali ob luninemu svitu med drevmi, kot da bi imeli generalno izkušnjo za kako revijo v »Casino de Paris«. Oj, in če bi bili samo plesali! Igrali so revijo do konca brez vse priderije. Junaki tega spomladanskega rajanja pa niso bili cigani. Neki delavski list je objavil listo ter navajal: dva politika, nekega zdravnika, več veleindustrijalev, več bogatih trgovcev, več uglednih uradnikov z njihovimi damami, vsega skupaj 80 znanih oseb neoporečnega slovesa.

List piše: »Ta gospoda je podpisala vsako manifestacijo za moralo, aranžirala je dobrodelne prireditve za rešitev padlih deklet, oni so bili zaščitniki morale in religije, protagonisti za nacionalno edinstvo. Samo v zaprtem parku so se kazali taki kakor so in kakor jih je Bog ustvaril.«

Toda Nantes ve, kaj se spodobi! V pustnem sprevodu je imel kazati neki voz scene, ki so se vršile v parku, toda policija je to prepovedala. Listi so bili naprošeni, da na o stvari ne poročajo. Ubogali so. Samo zlobni komunistični list »Le travailleur« si ni mogel kaj, da ne bi bil stvari izblebetal...

Marcel Prevost

23

Don-Juanke.

— Prelom? je vprašala Kamila.

— Prelom ali zakon, je odvrnila Berta. O tem se ni natančneje izrazila, toda prepričana sem, da misli na to: samo treba bi bilo Rogera privedi do tega... To pa ni lahka stvar!

— Razumem... dvajset let je mlajši od svoje neveste.

— O, to ga ne bo zadržalo. To so družbeni predsodki, ki jih on zaničuje. Ovira pa je Albinina preteklost in njeno bogatstvo.

— Saj praviš, da nima predsodkov!

— Pravzaprav sem mnenja, da ima vse predsodke, in istih misli je tudi Albina. Toda za poštenega moškega, ki živi od svojega dela, vendar ni predsodek, če noče, da bi ga nazivali z gotovim priimkom!

Kamila je čutila v srcu boleost, ko je pomislila na priimek, ki ga je vrgla Dutrieru v obraz.

— Ravno sedaj, je nadaljevala gospa Lorande, je kriza na višku. Oba sta čutila potrebo, da se za kratek čas ločita in razmišljata. Vaugrenier se je odpeljal za teden dni v Anglijo k angleškemu zdravniku, ki je bil njegov varuh. Ime mu je dr. Hobson in stanuje v mestu Penzance. Saj ti je znano, da je Vaugrenier nezakonsko dete francoske učiteljice v Londonu, ki je že zdavnaj umrla. Stvar je precej skrivnostna. Albina meni, da je Rogerov oče ravno ta dr. Hobson, med tem ko je Roger prepričan, da je sin angleškega

plemenitaša, kot mu je nekdaj pravila njegova mati. Vsekakor je čisto angleške postave.

— Res je, da se obnaša nekoliko angleško.

— Ne pozabi, da je bil vzgojen v Londonu...

Sicer pa, naj bo Petrov ali Pavlov sin, pozna se mu, da je iz najboljše družbe. In čisto razumen Albino...

— Jaz tudi, je dejala Kamila... Toda moraš mi oprostiti. V petih minutah se zberejo tu pri meni moji podravnatelji. Ali hočeš počakati v mojem malen salonu do kosila?

— Ne, je dejala Berta in se dvignila. Odpeljala se bom v Bois¹ in napravila svoj vsakdanji higijenski walking². Ob eni bom nazaj.

— Denar za tvoje blaznosti bo tedaj že pripravljen.

— Hvala.

Ko je pisateljica odšla, je Kamila naglo sedla za mizo, pomislila trenotek, potem pa napisal sledeče pismo na papir z glavo kreditne banke in v čisto trgovski obliki:

Gospod Laurent Sixte,
ravnatelj deviznega oddelka,
Banque des Vosges

Pariz.

Ravnatelj deviznega oddelka naše banke zapušča svoje mesto, ker je prejel višje mesto pri Narodni banki. Mislila sem na Vas, da bi ga na-

¹ Bois de Boulogne, gozd na zapadu Pariza, ob delavnikih dopoldan sprehajališče elegantnega sveta.

² Angleški: sprehod

domestovali. Naravno, da bi imeli isto plačo kot on, to se pravi 3000 frankov mesečno in razen tega gotov odstotek letnega dobička. Višino tega odstotka določi vsako leto upravni svet in se seveda precej spreminja. G. Dutrier je na ta račun dobil l. 1919 kakih dvajset tisoč frankov.

Zelo bi Vam bila hvaležna, če bi mi nemudoma odgovoril, kajti mesto je z današnjim dnem izpraznjeno.

Z odličnim spoštovanjem

Kamila Engelmann l. r.

II.

Half Moon Cottage, Penzance, 16. februarja 1920.

Predvsem Vam moram eno povedati: Vse moje misli so pri Vas. Pet dni sva ločena, a kljub temu vedno mislim na Vas. Kot sem Vam obljubil, Vam hočem odkrito povedati vse, kar si mislim v Vaši odsotnosti.

Vrnil sem se v deželo svoje mladosti, ki je že dvanajst let nisem videl ali le mimogrede sem se sestel z svojim dragim Kamom Hobsonom, edino dušo, ki me je ljubila na tem svetu.

Kljub temu, da sem daleč od Vas, Vaša slika tako jasno sije v mojem srcu, da ne vidim ničesar drugega. Marsikaj sem medtem že spoznal in marsikaj mi je postalo jasno. Če bi se danes ločila, ko še nisva postala ljubezenski par, bi nama bila ta ločitev lažja kot pozneje. Po mojem mnenju se bova morala enkrat vendarle ločiti in to se bo potem izvršilo v obupu in sovraštvu.

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca

kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v

Najnižje cene. — Tudi blizu Prežernovega na mesečna odplačila. LJUBLJANA spomenika ob vodi.

Št. 13.306/ref. IX.

Razpis

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje

oddajo steklarskih, slikarskih in pleskarskih del pri zgradbi mestne 80 - stanovanjske hiše na Ahaclevi cesti v Ljubljani.

Vse tozadavne podatke daje mestni gradbeni urad, Šolski drevored št. 2/II., med uradnimi urami od 21. maja 1927 dalje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 16. maja 1927.

Dr. Zarnik, l. r.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

» GROM «

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon štev. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Drva - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 58

Prodaj

55.000 jugoslovanskih sortiranih znamk izdaj 1919 do 1925 in več inozemskih znamk boljše kvalitete. — Ponudbe na upravo lista pod »Ugodna prilika«.

Mala soba

z električno razsvetljavo v sredini mesta se odda takoj. Naslov pove uprava lista.

Na prodaj

sta veliki makalasti palmi A Din 300.—. Naslov pove uprava lista.

Kontoristinja

samosvoja moč, vešč. knjigovodstva, korespondence, stenopisja in strojepisja, išče službo. Ponudbe prositi na upravo lista pod »Zahtevno«.